

**WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z WIEDZY O
SPOŁECZEŃSTWIE
W
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM
IM. Z. KRASIŃSKIEGO
W
CIECHANOWIE**

Opracował zespół nauczycieli historii, wos-u i wok-u
I Liceum Ogólnokształcącego
w Ciechanowie

Wymagania Edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie w I Liceum Ogólnokształcącym w Ciechanowie zostały opracowane na podstawie:

- Zasad Wewnętrznej Oceniania w I LO
 - programu nauczania wiedzy o społeczeństwie
1. Na lekcjach wiedzy o społeczeństwie obowiązują następujące formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:
- Formy ustne:
 - odpowiedź ustna obejmująca zakres materiału trzech ostatnich tematów lekcji lub większy zakres materiału powtórzeniowego określony przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem;
 - aktywność na lekcjach;
 - udział w dyskusjach;
 - ustna analiza tekstu źródłowego
 - Formy pisemne:
 - testy (zawierające pytania otwarte i zamknięte) utrwalające i sprawdzające opanowanie przez uczniów wiedzy i umiejętności
 - prace klasowe zawierające polecenia wymagające udzielenia opisowej, dłuższej wypowiedzi i podsumowujące umiejętności i wiedzę po zrealizowaniu określonego bloku tematycznego;
 - sprawdziany obejmujące część treści kształcenia danego bloku tematycznego;
 - kartkówki obejmujące treści kształcenia trzech ostatnich tematów lekcji (ta forma sprawdzania wiedzy i umiejętności nie musi być zapowiedziana przez nauczyciela z wyprzedzeniem);
 - zadania domowe;
 - prace dodatkowe (np. referaty, recenzje itp.).

Sprawdzeniu podlega również wiedza o bieżących wydarzeniach politycznych, społeczno-gospodarczych i kulturalnych.

2. Uczeń ma prawo jeden raz w semestrze zgłosić fakt nieprzygotowania do lekcji i nie ponosi z tego powodu żadnych konsekwencji. Przewodniczący samorządu danej klasy (lub pod jego nieobecność osoba upoważniona przez klasę) może jeden raz w semestrze w uzasadnionym przypadku zgłosić fakt nieprzygotowania całej klasy do lekcji i klasa nie ponosi z tego powodu żadnych konsekwencji. Przewodniczący samorządu klasowego nie może zgłosić nieprzygotowania klasy na lekcji, na której nauczyciel zapowiedział pisemny sprawdzian wiedzy i umiejętności i na lekcji powtórzeniowej.
3. Uczeń ma obowiązek zaliczenia zaległej, zapowiedzianej pracy pisemnej na pierwszej lekcji przypadającej po terminie pisania pracy przez klasę. Jeżeli uczeń jest nieobecny także i na tej lekcji, pisze zaległą pracę na najbliższej lekcji, na której jest obecny. Istnieje możliwość uzgodnienia z nauczycielem innego terminu pisania pracy w wyjątkowych sytuacjach (np. choroba, sytuacja rodzinna).

4. Najpóźniej jeden tydzień przed zapowiedzianą pracą pisemną klasa zostaje poinformowana o terminie i zakresie tej pracy.
5. W przypadku stosowania przez ucznia niedozwolonych metod i pomocy naukowych w trakcie pisemnego lub ustnego sprawdzania wiadomości i umiejętności, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, tracąc jednocześnie możliwość poprawienia tej oceny.
6. W formach testowego oceniania uczniów istnieją następujące progi procentowe:
 - niedostateczny – 0-34%
 - dopuszczający- 35-50%
 - dostateczny – 51-67%
 - dobry- 68-86%
 - bardzo dobry-87-99%
 - celujący –100%
7. Uczeń ma prawo do informacji uzasadniającej ocenę wystawioną przez nauczyciela.
8. Rodzice będą informowani o ocenach z wiedzy o społeczeństwie poprzez:
 - swoje dzieci, które są zobowiązane do przekazywania na bieżąco informacji o wynikach w nauce,
 - spotkania z nauczycielem na terenie szkoły z inicjatywy rodziców
 - spotkania tzw. wywiadówki śródsesemstralne i semestralne wg harmonogramu sporządzonego przez dyrektora szkoły,
 - dziennik elektroniczny LIBRUS
 - **o przewidywanych rocznych ocenach z wiedzy o społeczeństwie uczeń jest informowany na dwa tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.**
9. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania wiedzy o społeczeństwie oraz o sposobach i zasadach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
- 10. Warunki poprawy proponowanej oceny rocznej z wiedzy o społeczeństwie:**
 - **Ocena roczna jest podsumowaniem wiedzy i umiejętności ucznia nabytych w ciągu całego roku nauki i uwzględnia oceny cząstkowe otrzymywane przez ucznia w ciągu całego roku oraz ocenę semestralną.**
 - **Uczeń, który wyraża chęć poprawy proponowanej przez nauczyciela oceny rocznej musi wykazać się wiedzą i umiejętnościami z materiału zrealizowanego w ciągu całego roku nauki.**
 - **Uczeń powinien zgłosić nauczycielowi wiedzy o społeczeństwie chęć poprawy oceny rocznej proponowanej przez nauczyciela w ciągu dwóch dni od wystawienia propozycji oceny rocznej przez tego nauczyciela. Jednocześnie uczeń informuje nauczyciela, o jaką ocenę się ubiega.**

- **Do poprawy oceny uczeń przystępuje w ciągu siedmiu dni od wystawienia propozycji ocen rocznych.**
- **Poprawa oceny jest możliwa wyłącznie w formie pisemnej.**
- **Arkusz pracy poprawkowej obejmuje:**
 - **zadania testowe: otwarte i zamknięte**
 - **analizę źródła**
 - **znajomość mapy**
 - **dłuższą wypowiedź pisemną o charakterze przyczynowo-skutkowym.**
- **Stopień trudności arkusza pracy poprawkowej jest zgodny z kryteriami na daną ocenę.**
- **Wystawiając ocenę roczną nauczyciel uwzględnia wynik uzyskany z pracy poprawkowej.**

Kryteria oceniania z wiedzy o społeczeństwie:

Poziom osiągnięć koniecznych

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń powinien:

1. Zapamiętać wiadomości konieczne do elementarnej orientacji w treściach danego działu tematycznego i z pomocą nauczyciela je odtworzyć.
2. Poprawnie, z pomocą nauczyciela, rozpoznawać, nazywać i klasyfikować poznane pojęcia, zjawiska, procesy, dokumenty, postacie życia publicznego itp.
3. Wykonywać samodzielnie lub z pomocą nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia.
4. Współpracować w zespole przy wykonywaniu zadań.
5. Prowadzić zeszyt przedmiotowy.

Uczeń ma poważne luki w wiedzy i umiejętnościach przewidzianych programem, ale (zgodnie z określeniem oceny) może być dopuszczony na wyższy szczebel kształcenia, gdyż na tyle opanował materiał nauczania, że rokuje nadzieje na nadrobienie braków i zadowalające postępy w dalszym toku nauki. W odniesieniu do oceny końcowej osiągnięcie poziomu wymagań koniecznych oznacza, że uczeń jest w elementarnym stopniu przygotowany do udziału w życiu społeczeństwa obywatelskiego i do współzrządzenia państwem demokratycznym.

Poziom osiągnięć podstawowych

Na ocenę **dostateczną** uczeń powinien:

1. Rozumieć polecenia i instrukcje.
2. Zapamiętać podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentować.
3. Rozumieć omawiane zagadnienia.
4. Dokonywać selekcji i porównania poznanych zjawisk.
5. Samodzielnie i poprawnie wykonywać proste ćwiczenia i zadania.
6. Umieć wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce.
7. Aktywnie uczestniczyć w pracach i zadaniach zespołowych.
8. Systematycznie prowadzić zeszyt przedmiotowy.

Uczeń opanował najważniejsze wiadomości i umiejętności (opisane w programie jako treści na poziomie minimalnym), jednak zapamiętywanie wiadomości dominuje nad ich rozumieniem, umiejętności stosuje tylko w sytuacjach typowych. Wiedzę czerpie głównie z podręcznika.

Poziom osiągnięć rozszerzających

Na ocenę **dobrą** uczeń powinien:

1. Rozumieć polecenia i instrukcje,
2. Znać omawianą na zajęciach problematykę na poziomie rozszerzonym oraz w sposób logiczny i spójny ją prezentować.
3. Rozumieć omawiane treści i umieć wyjaśnić je innym.
4. Uogólniać i formułować wnioski.
5. Zajmować stanowisko w kwestiach spornych i bronić swoich poglądów na forum klasy.
6. Aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych.
7. Poprawnie i sprawnie wykonywać ćwiczenia i inne zadania.
8. Umieć poprawnie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce.
9. Wykazywać zainteresowanie omawianą na zajęciach problematyką.
10. Systematycznie i starannie prowadzić zeszyt przedmiotowy.

Uczeń opanował treści opisane w programie jako zagadnienia na poziomie minimalnym i uzupełniającym: wiadomości nie tylko zapamiętuje, ale także je rozumie, a nabyte umiejętności potrafi stosować w sytuacjach problemowych. Wiedzę czerpie nie tylko z podręcznika, ale także z materiałów źródłowych, encyklopedii i leksykonów, jest aktywny w klasie.

Poziom osiągnięć dopełniających

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń powinien wypełnić wymagania takie jak na ocenę dobrą i ponadto:

1. Mieć bogate wiadomości na poziomie treści dopełniających.
2. Wykazywać zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową dotyczącą omawianych treści.
3. Umieć samodzielnie poszukiwać informacji w różnych źródłach oraz je selekcjonować.
4. Właściwie interpretować nowe sytuacje i zjawiska, w sposób twórczy rozwiązywać problemy.
5. Umieć oceniać otaczającą rzeczywistość społeczno-polityczną zgodnie z przyjętymi kryteriami wartości.
6. Kierować się dobrem ogółu przy podejmowaniu decyzji, negocjować stanowisko, osiągać kompromis.
7. Kierować pracą zespołu rówieśników.
8. Uczestniczyć w konkursach i olimpiadach właściwych dla przedmiotu i uzyskiwać wyróżniające wyniki na poziomie szkolnym.

Uczeń opanował w pełni treści opisane w programie wykazuje się rozumieniem materiału nauczania, umiejętności stosuje w sytuacjach problemowych, realizuje wskazania ścieżek edukacyjnych, jest aktywny w klasie, bierze udział w ewentualnych zajęciach dodatkowych oraz w konkursach i olimpiadach (politologicznych, proeuropejskich), podejmuje poważniejsze prace pozalekcyjne (samorząd szkolny, gazeta szkolna, zaangażowanie w samorządzie terytorialnym, przy w itd.). Wiedzę czerpie także z materiałów źródłowych, prasy, encyklopedii i leksykonów, z lektur wskazanych przez nauczyciela.

Poziom osiągnięć ponadprogramowych

Na ocenę celującą uczeń powinien wypełnić wymagania takie jak na ocenę bardzo dobrą i ponadto:

1. Wykazywać szczególne zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową i specjalistyczną zgodną z omawianą na zajęciach tematyką.
2. Uczestniczyć w konkursach i olimpiadach właściwych dla przedmiotu i uzyskiwać wyróżniające wyniki, godnie reprezentując szkołę.
3. Podejmować się wykonania zadań dodatkowych (indywidualnie lub w zespole) znacznie wykraczających poza podstawę programową.

Uczeń wykracza poza treści nauczania przewidziane w programie; realizuje w pełni ścieżki edukacyjne. Wiedzę czerpie także ze źródeł, encyklopedii i leksykonów, z lektur wskazanych przez nauczyciela oraz z fragmentów podręczników akademickich. Przy prezentacji wiedzy, ustnie, jak i pisemnie, wykazuje się pełnym rozumieniem pojęć i ciągów przyczynowo-skutkowych, potrafi wyciągać wnioski i snuć analogie z dużą błyskotliwością. Bierze udział w ewentualnych zajęciach pozalekcyjnych. Osiąga sukcesy w olimpiadach i konkursach. Wykonuje samodzielnie trudne zadania.

Ocena niedostateczna z wiedzy o społeczeństwie oznacza, że uczeń nie opanował wiedzy w stopniu koniecznym do kontynuowania nauki w klasie następnej (o ile przedmiot realizowany jest przez dwa lata). Ocena niedostateczna po zakończeniu realizacji przedmiotu oznacza, że uczeń nie jest przygotowany do uczestniczenia w społeczeństwie obywatelskim ani do współzrządzenia państwem demokratycznym.

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z
WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE
W
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM
IM. Z. KRASIŃSKIEGO
W
CIECHANOWIE**

1. Uczeń, który kontynuuje naukę w liceum ogólnokształcącym posiada podstawowy zasób wiedzy i umiejętności, które powinien sobie przyswoić na wcześniejszych etapach edukacji (w gimnazjum), rozumie i potrafi zastosować pojęcia związane z demokracją, ustrojem RP, społeczeństwem; operuje podstawowymi pojęciami z zakresu polityki, struktur społecznych, gospodarki i kultury oraz czyta ze zrozumieniem teksty kultury, czyli różne rodzaje źródeł.

2. WIADOMOŚCI I ROZUMIENIE. Uczeń zna i rozumie zjawiska oraz procesy z następujących obszarów:

I. Społeczeństwo – zagadnienia związane ze strukturą i funkcjonowaniem społeczeństwa:
POZIOM PODSTAWOWY:

Uczeń:

- 1) potrafi opisać strukturę społeczeństwa polskiego i jego instytucje,
- 2) zna prawidłowości życia społecznego,
- 3) potrafi wskazać źródła i skutki konfliktów społecznych oraz sposoby ich rozwiązywania,
- 4) zna zasady funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego,
- 5) dostrzega aktualne problemy społeczeństwa polskiego,
- 6) określa pożądane cechy postawy prospołecznej,
- 7) zna zasady kultury życia publicznego.

POZIOM ROZSZERZONY: tak jak na poziomie podstawowym oraz:

- 1) opisuje, ilustrując przykładami, pozytywne i negatywne zjawiska życia społecznego,
- 2) dostrzega wpływ i konsekwencje konfliktów wartości na życie społeczne,
- 3) zna i rozumie przemiany społeczne, jakie dokonały się w Polsce w ciągu ostatnich kilkunastu lat i ich skutki,
- 4) charakteryzuje różnorodność form uczestnictwa obywateli w życiu społecznym,
- 5) rozumie znaczenie mediów w życiu publicznym,
- 6) dostrzega wartości wynikające z tożsamości kulturowej, narodowej i patriotyzmu.

II. Polityka – relacje między społeczeństwem a władzą w różnych systemach politycznych:

POZIOM PODSTAWOWY: Uczeń:

- 1) wyjaśnia pojęcia: naród, patriotyzm, nacjonalizm,
- 2) zna genezę, atrybuty, funkcje państwa,
- 3) charakteryzuje system władzy i uprawnienia obywateli w reżimach totalitarnych i autorytarnych,
- 4) opisuje antyczne i chrześcijańskie korzenie demokracji,
- 5) przedstawia życie publiczne jako miejsce ścierania się różnych wartości i interesów,
- 6) omawia doktryny i rodziny partii politycznych,

- 7) przedstawia formy i zasady uczestnictwa obywateli w życiu publicznym,
- 8) zna zasady ustrojowe zapisane w Konstytucji RP,
- 9) omawia zasadnicze kompetencje władzy ustawodawczej, wykonawczej, sądowniczej,
- 10) przedstawia zadania, uprawnienia oraz sposoby podejmowania decyzji przez organy władz samorządowych na wszystkich szczeblach.

POZIOM ROZSZERZONY: tak jak na poziomie podstawowym oraz:

- 1) porównuje historyczne i współczesne formy państw,
- 2) zna współczesne systemy polityczne państw demokratycznych,
- 3) rozumie zależności (podając przykłady) pomiędzy ideologią, doktryną a programem partii politycznej,
- 4) wskazuje i ilustruje zagrożenia dla demokracji,
- 5) opisuje relacje między organami władzy państwowej,
- 6) zna procedury powoływania organów władzy państwowej i tworzenia podstawowych aktów prawnych w Polsce.

III. Prawo – normy prawne, prawo i zasady jego stosowania w życiu publicznym.

POZIOM PODSTAWOWY: Uczeń:

- 1) omawia źródła, funkcje, dziedziny oraz hierarchię norm prawnych,
- 2) rozróżnia pojęcia: prawo, norma prawna, przepis prawa,
- 3) zna zasady stosowania prawa w życiu publicznym,
- 4) rozumie znaczenie praworządności,
- 5) wymienia najważniejsze historyczne i współczesne dokumenty dotyczące praw człowieka,
- 6) charakteryzuje prawa człowieka i obywatela zapisane w Konstytucji RP,
- 7) przedstawia funkcjonujące w Polsce, Europie i na świecie mechanizmy ochrony praw człowieka.

POZIOM ROZSZERZONY: tak jak na poziomie podstawowym oraz:

- 1) zna procedury obowiązujące w postępowaniu cywilnym, karnym, administracyjnym,
- 2) zna generacje, systemy i mechanizmy ochrony praw człowieka w Polsce i na świecie.

IV. Polska, Europa, świat – problemy współczesnego świata.

POZIOM PODSTAWOWY: Uczeń:

- 1) zna zasadnicze cele polskiej polityki zagranicznej,
- 2) przedstawia genezę, cele działania, struktury sposoby funkcjonowania Unii Europejskiej,
- 3) zna genezę, cele, struktury i sposoby działania ONZ oraz innych instytucji międzynarodowych,
- 4) charakteryzuje główne problemy współczesnego świata.

POZIOM ROZSZERZONY: tak jak na poziomie podstawowym oraz:

- 1) rozumie priorytety polityki zagranicznej i racji stanu RP,
- 2) dostrzega szanse i zagrożenia wpływające z procesu integracji europejskiej,
- 3) określa przyczyny i konsekwencje zróżnicowanego rozwoju cywilizacyjnego we współczesnym świecie,
- 4) wskazuje na pozytywne i negatywne skutki globalizacji.

3. KORZYSTANIE Z INFORMACJI. Uczeń potrafi wykorzystywać wiadomości i słownictwo do wyjaśniania procesów zachodzących we współczesnym świecie:

POZIOM PODSTAWOWY:

- 1) wybiera fakty najlepiej ilustrujące dane zjawisko lub proces,
- 2) układa informacje według określonego kryterium,
- 3) korzysta z danych statystycznych, tekstów popularnonaukowych, informacji podawanych przez media, itp.,
- 4) potrafi, korzystając z różnych źródeł informacji, wskazać fakty i opinie,
- 5) analizuje, na konkretnych przykładach, procesy i wydarzenia zachodzące we współczesnym świecie,
- 6) potrafi wskazać problemy nurtujące środowisko lokalne, region i państwo oraz odnieść je do odpowiednich przepisów prawa,
- 7) wypełnia formularze i pisze podania. POZIOM ROZSZERZONY: tak jak na poziomie podstawowym oraz:

- 1) dokonuje oceny przydatności różnych źródeł, wykorzystywanych do analizy omawianych zjawisk,
- 2) dostrzega aspekty problemów przedstawianych z różnych punktów widzenia.

4. TWORZENIE INFORMACJI. Uczeń przedstawia i ocenia wydarzenia poprzez formułowanie logicznej wypowiedzi pisemnej i ustnej:

POZIOM PODSTAWOWY:

- 1) dostrzega znaczenia danego wydarzenia,
- 2) zajmuje stanowisko odnosi je do wydarzeń w życiu społecznym,
- 3) wymienia działania zmierzające do rozwiązania różnych problemów,
- 4) wartościuje podejmowane działania w życiu publicznym i dostrzega ich skutki,
- 5) zabiera głos w dyskusji, przygotowuje przemówienia itp. POZIOM ROZSZERZONY: tak jak na poziomie podstawowym oraz:

- 1) rozpoznaje i ocenia różne zjawiska życia zbiorowego we współczesnym świecie,
- 2) sporządza projekty rozwiązań problemów społecznych i politycznych,
- 3) dostrzega wpływ stosowania zasad kultury politycznej i etyki na jakość życia publicznego

Zarówno na poziomie PODSTAWOWYM i ROZSZERZONYM uczeń powinien posiadać wiedzę o bieżących wydarzeniach politycznych, społeczno- gospodarczych i kulturalnych.